

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม รัฐอมฤต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๙/๒๕๖๗

วันที่ ๒ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ผู้ตรวจการแผ่นดิน (ผู้ร้อง) เสนอเรื่องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ (๑) ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ดังนี้

นายจิรัฏฐ์ รุ่งอุทัย (ผู้ร้องเรียน) ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้ร้องขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็น ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิด ในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวอาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ เมื่อปรากฏว่า (๑) ไปอยู่ในต่างประเทศที่บิดาหรือมารดามีหรือเคยมีสัญชาติเป็นเวลาติดต่อกันเกินห้าปีนับแต่วันที่ บรรลุนิติภาวะ (๒) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่นหรือฝึกใฝ่ อยู่ในสัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่น (๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือน ต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ (๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การถอนสัญชาติไทยตาม (๑) หรือ (๒) ให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติไทยตาม (๓) หรือ (๔) เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ให้ศาลเป็นผู้สั่ง” เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “การถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำมิได้” ซึ่งเป็นหลักการที่บัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรก และกระทรวงมหาดไทยเสนอความเห็นเพิ่มเติม ต่อผู้ร้องว่า การถอนสัญชาติไทยของบุคคลตามมาตรา ๑๘ บัญญัติว่า “เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็น การสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทย ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง” โดยคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย

คณะที่ ๑ เห็นว่าเป็นการถอนสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งมีลักษณะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง เช่นเดียวกัน

ผู้ร้องมีความเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และเป็นบทบัญญัติที่บัญญัติขึ้นใหม่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพื่อกำหนดว่าการถอนสัญชาติไทยโดยการเกิดจะกระทำมิได้ อันเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มิให้ถูกถอนสัญชาติ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและเป็นสิทธิเด็ดขาด บทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีลักษณะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดที่รับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง จึงอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ (๑) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓ (๑) เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

ข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง บัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด มิให้ถูกถอนสัญชาติ อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและเป็นสิทธิเด็ดขาด การที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ บัญญัติให้รัฐมนตรีหรือศาล แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้มีการถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวเมื่อปรากฏกรณีตามที่กำหนดในวรรคหนึ่ง (๑) - (๔) และมาตรา ๑๘ บัญญัติให้รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของบุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ เป็นการทำให้บุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดเสียสัญชาติไทยจากการถูกถอนสัญชาติ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง เป็นหลักการที่บัญญัติขึ้นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อรับรองสิทธิของบุคคลที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดว่าบุคคลดังกล่าวไม่อาจถูกถอนสัญชาติไทยอันเป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิไว้โดยเด็ดขาด เพราะหากให้อำนาจรัฐถอนสัญชาติบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดได้ อำนาจที่จะเนรเทศบุคคลดังกล่าวก็ย่อมตามมาด้วยเช่นกัน อันจะทำให้บุคคลที่ถือว่าเป็นคนไทยเกิดที่ประเทศไทยอาจไม่มีแผ่นดินให้อยู่อาศัย ซึ่งสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (*Universal Declaration of Human Rights*) ข้อ ๑๕ ที่บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลทุกคนให้มีสิทธิในการถือสัญชาติหนึ่งและบุคคลใด ๆ จะถูกถอนสัญชาติของตนโดยพลการหรือถูกปฏิเสธสิทธิที่จะเปลี่ยนสัญชาติไม่ได้^๑ นอกจากนี้ยังมีหลักการตามอนุสัญญาว่าด้วยการลดภาวะไร้รัฐได้รับการรับรองเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ (*Convention on the Reduction of Statelessness*) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันภาวะไร้รัฐในอนาคตของช่วงชีวิตของบุคคล โดยการห้ามรัฐกระทำการถอนสัญชาติของคนที่ถือสัญชาติของตน หากว่าการกระทำดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดภาวะไร้รัฐ เพื่อมุ่งให้เกิดความสมดุลระหว่างสิทธิของปัจเจกบุคคลและผลประโยชน์ของรัฐ โดยการกำหนดกฎหมายทั่วไปในการป้องกันการไร้รัฐและในขณะเดียวกันก็อนุญาตให้มีข้อยกเว้นบางประการต่อกฎหมายเหล่านั้นได้ โดยหลักการนี้ถูกยอมรับในสหราชอาณาจักร^๒ และราชอาณาจักรเดนมาร์ก^๓

ตามหลักทั่วไปที่รัฐใช้ในการให้สัญชาติแก่บุคคลธรรมดา ประกอบด้วยหลักการให้สัญชาติโดยการเกิด และการให้สัญชาติภายหลังการเกิด ในกรณีตามกฎหมายไทย พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ถือหลักการให้สัญชาติโดยการเกิด (*Nationality by birth*) ทั้งหลักสืบสายโลหิตหรือการสืบสายโลหิตของผู้มีสัญชาติของรัฐ (*Jus sanguinis*) และหลักดินแดน หรือการเกิดในดินแดนที่รัฐมีอำนาจอธิปไตย (*Jus soli*) อย่างไรก็ตาม การได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดนนั้น ประเทศไทยเช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ไม่ได้ยอมรับหลักการได้สัญชาติตามหลักดังกล่าวโดยเด็ดขาด^๔ กล่าวคือ

^๑ Universal Declaration of Human Rights (UDHR) Article 15

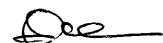
(1) Everyone has the right to a nationality.

(2) No one shall be arbitrarily deprived of his nationality nor denied the right to change his nationality.

^๒ ปรากฏใน British Nationality Act 1981 Section 40 (4) “The Secretary of State may not make an order under subsection (2) if he is satisfied that the order would make a person stateless.”

^๓ ปรากฏใน Danish Nationality Act (Indfødsretsloven) Section 8B. (1) “A person convicted of violation of one or more provisions of Parts 12 and 13 of the Criminal Code may be deprived of his or her Danish nationality by court order unless this will make the person concerned stateless.”

^๔ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มีการกำหนดข้อยกเว้นของการให้สัญชาติแก่บุคคลตามหลักดินแดน โดยการวางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ในกรณีต่าง ๆ เช่น การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย (มาตรา ๗) การได้สัญชาติไทยของบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว (มาตรา ๗ ทวิ) การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดของคนไทยพลัดถิ่นและบุคคล (มาตรา ๙/๖) เป็นต้น สำหรับการให้สัญชาติภายหลังการเกิด เช่น การได้สัญชาติไทยของหญิงต่างด้าวที่สมรสกับผู้มีสัญชาติไทย (มาตรา ๙) การได้สัญชาติไทยโดยการขอแปลงสัญชาติเป็นไทย (มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒)

ส่วนการเสียสัญชาติไทยคือการที่ผู้มีสัญชาติไทยไม่สามารถถือสัญชาติไทยได้อีกต่อไปและทำให้บุคคลนั้นกลายเป็นคนต่างด้าว โดยพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ วางหลักเกณฑ์การเสียไปซึ่งสัญชาติไทย ๒ กรณี คือ (๑) ด้วยการแสดงเจตนาของเอกชนเอง และ (๒) ด้วยการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐ ในกรณีแสดงเจตนาของเอกชนเอง ได้แก่ การสละสัญชาติของหญิงไทยซึ่งสมรสกับคนต่างด้าวเพื่อถือสัญชาติสามี (มาตรา ๑๓) การสละสัญชาติของผู้มีสัญชาติไทยเพื่อถือสัญชาติตามบิดาหรือมารดาซึ่งเป็นคนต่างด้าว (มาตรา ๑๔) การสละสัญชาติของผู้มีสัญชาติไทยที่ได้มาจากการแปลงสัญชาติ (มาตรา ๑๕) ส่วนกรณีการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐ ได้แก่ การถอนสัญชาติของผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวที่มีพฤติการณ์ต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๑๗) การถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยที่เป็นคนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทยที่รัฐมนตรีพิจารณา และสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้สามารถถือสัญชาติไทยได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เมื่อมีพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง (มาตรา ๑๘)

อย่างไรก็ตาม กฎหมายว่าด้วยสัญชาติเป็นเขตอำนาจภายในของรัฐที่จะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการได้มาหรือเสียไปซึ่งสัญชาติของบุคคลในรัฐ การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวจะมีขอบเขตเพียงใดถือเป็นนโยบายของรัฐแต่ละรัฐ ทำให้แต่ละรัฐบัญญัติกฎหมายภายในในรายละเอียดแตกต่างกัน แต่ถึงกระนั้นการบัญญัติกฎหมายภายในย่อมอยู่ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญและหลักสิทธิมนุษยชนที่ประเทศนั้น ๆ ให้การรับรอง ทั้งนี้ กฎหมายไทยได้วางหลักการได้สัญชาติโดยการเกิดไว้ ทั้งหลักสายโลหิตและหลักดินแดนประกอบกัน ดังปรากฏตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ บัญญัติให้

มาตรา ๗ บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

(๑) ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

(๒) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ยกเว้นบุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง

รัฐมนตรีหรือศาล แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งถอนสัญชาติไทยของบุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย แม้ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับประโยชน์ของรัฐหรือความมั่นคงของประเทศ กรณีจึงเป็นบทบัญญัติที่มีปัญหาขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคสอง อันเป็นบทบัญญัติที่มุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด มิให้รัฐใช้อำนาจถอนสัญชาติ ซึ่งจะตามมาด้วยการถูกจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพในฐานะพลเมืองของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในทางการเมืองและสิทธิในการพักอาศัยในราชอาณาจักรไทย

ส่วนพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๘ ที่บัญญัติว่า “เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง” นั้น มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง เป็นการได้สัญชาติไทยของบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว และบิดาหรือมารดาเป็นบุคคลที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย หรือเป็นการชั่วคราว หรือเป็นบุคคลที่เข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ซึ่งเป็นกรณีรัฐมนตรีพิจารณาให้บุคคลได้สัญชาติไทยเป็นกรณีเฉพาะ และแม้มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๒) กำหนดเป็นข้อจำกัดสิทธิของบุคคลที่จะได้สัญชาติไทยโดยการเกิดในราชอาณาจักรไทยไว้เป็นการเฉพาะก็ตาม แต่เมื่อมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ให้อำนาจรัฐมนตรีที่จะพิจารณาให้บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย แต่มีลักษณะเฉพาะดังกล่าวได้สัญชาติไทยโดยการส่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปได้ ก็ถือว่าเป็นบุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดนซึ่งผ่านข้อพิจารณาถึงความเหมาะสมในจุดเกาะเกี่ยวที่คำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนประกอบกันมาแล้ว การที่มาตรา ๑๘ บัญญัติให้รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แม้จะมีเหตุว่าเมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ แต่เมื่อพิจารณาการได้มาซึ่งสัญชาติไทยโดยการเกิดของบุคคลตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แล้วเห็นว่า นอกเหนือจากหลักสายโลหิตที่บุคคลเกิดจากบิดาหรือมารดาที่เป็นคนสัญชาติไทยซึ่งเป็นจุดเกาะเกี่ยวทางสายโลหิตที่ได้รับการยอมรับตามบริบทของสังคมไทยแล้ว การที่บุคคลใดจะได้รับสัญชาติไทยตามหลักดินแดน ด้วยเหตุที่บุคคลนั้นมีจุดเกาะเกี่ยวเพราะเกิดในประเทศไทย แต่มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว หรือเป็นคนไร้สัญชาติ หรือแม้กระทั่งเป็นคนไร้รัฐ การพิจารณาให้สัญชาติของบุคคลใด ย่อมเป็นไปตามเงื่อนไขและขั้นตอนซึ่งกฎหมายภายในของประเทศไทยเห็นความเกี่ยวพันทั้งในเชิงหลักการและพฤติการณ์ตามข้อเท็จจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บุคคลได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ซึ่งเป็นการพิจารณาบุคคลเป็นการเฉพาะกรณีว่ามีความเหมาะสมที่จะให้บุคคลใดได้รับ

สัญชาติไทย อันทำให้บุคคลนั้นได้รับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของการเป็นบุคคลสัญชาติไทย และแม้ภายหลัง บุคคลดังกล่าวจะมีพฤติการณ์หรือความประพฤติที่ขัดหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อประโยชน์หรือความมั่นคง ของประเทศ ย่อมต้องดำเนินการไปตามกฎหมายที่ใช้กับบุคคลที่มีสัญชาติไทยโดยทั่วไป โดยไม่อาจ เลือกปฏิบัติว่าเป็นบุคคลสัญชาติไทยที่แตกต่างจากบุคคลอื่น ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นคนสัญชาติไทย โดยการเกิดตามหลักสายโลหิต หรือตามหลักดินแดน จึงเป็นบุคคลที่มีจุดเกาะเกี่ยวซึ่งเป็นความสัมพันธ์ ที่มีนัยยะสำคัญระหว่างรัฐกับบุคคลดังกล่าว อันทำให้ไม่อาจแยกจำกัดความว่าการได้สัญชาติโดยการเกิด ให้จำกัดเฉพาะคนที่เกิดในประเทศไทยและเกิดจากบิดาและมารดาที่เป็นคนสัญชาติไทย หรือจำกัด โดยถือหลักการหนึ่งหลักการใดตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น เพราะจะทำให้เกิดปัญหาการเลือกปฏิบัติ ที่อาจกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล โดยเฉพาะกรณีที่ทำให้บุคคลกลายเป็นคนไร้รัฐ ตามมาตรฐานแห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๑๕ ด้วยเหตุที่ได้กล่าวมาจึงเห็นว่าการถอนสัญชาติของบุคคลตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๘ ย่อมมีลักษณะ เดียวกับกรณีการถอนสัญชาติไทยของบุคคลซึ่งได้สัญชาติโดยการเกิดตามมาตรา ๑๗ จึงมีปัญหาคัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคสอง ด้วยเหตุผลเดียวกัน

นอกจากนี้ การใช้มาตรการถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการเกิด เมื่อมีพฤติการณ์ อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐนั้น เห็นว่าเป็นการใช้อำนาจที่มีผลกระทบต่อสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลที่ยังไม่ได้สัดส่วนเมื่อคำนึงถึงว่ายังมีมาตรการอื่นในทางกฎหมายที่สามารถนำมาใช้ แก้ปัญหาได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการถอนสัญชาติซึ่งเป็นมาตรการที่ก่อผลกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพ ของบุคคลอย่างร้ายแรง โดยเฉพาะการก่อให้เกิดสภาพบุคคลไร้สัญชาติ ดังนั้น หากบุคคลได้กระทำการ ที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐย่อมใช้มาตรการทางกฎหมายเช่นเดียวกับ คนที่มีสัญชาติไทย เพราะบุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนได้นั้น ย่อมต้อง พิจารณาตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด และบุคคลนั้นก็มิควรสมมติครบถ้วนตามกฎหมายแล้ว

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคสอง

(นายอุดม รัฐอมฤต)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ